

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoop, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa. U.S.A.; Prof. C. Voschhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielinga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES. Telefoon 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertenties: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Het vierde formulier van eenigheid, 24. — Uit de Schrift: De spot des Heeren (2 Kon. 2:24b). — Kerkelijk leven: Zelfstandig optreden in de politiek? 4: De Kerk, die de beloften rooft; Institueering van de Geref. Kerk te Batavia; Studenten. — Pop. Wetensch. Schetsen: Om het hart der Reformatie, 11. — Opev. en Onderwijs: S.S.R. en de grondslag der 3 formulieren, 4. — Stemmen uit onze Kerken: Een vraag van Ds Le Cointre. — Groninger Brieven. — Perschoon. — Korte Berichten. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Het vierde formulier van eenigheid.

24

We naderen zoo langzamerhand het slot. Het stuk vervolgt:

De kinderen der geloovigen behooren op grond van Gods belofte en bevel gedoopt te worden, welke doop de afwassing der zonden door het bloed en den Geest VAN CHRISTUS beteekent en verzegelt.

Als we dit lezen, en het hier lezen, voelen we ons weer midden in de interpretatie-kwesties geworpen. „Interpretaties”, daar gaan de volken aan onder (Linggadjati), en de kerken ook. Ze gaan er zedelijk mee ten onder.

Immers, dat de doop de afwassing der zonden door het bloed en den Geest van Christus beteekent, is in-zich-zelf een volzin, dien we aanstonds onderschrijven. We treffen een daarop lijkende uitspraak in den Catechismus aan: antwoord 79, 80, zij het ook in een bepaald redebeleid, en eveneens in het doopsformulier: de doop „betuigt en verzegelt ons de afwassing der zonden door Jezus Christus”. Ook het Kort Begrip (54) zegt, dat de doop (zoo zal 't wel bedoeld zijn) beteekent en verzegelt de afwassing der zonden.

Maar terecht zegt een spreekwoord, dat, als twee hetzelfde doen, het nog niet hetzelfde is.

Zoo ook nu.

Wij moeten bij de korte, saamvatende uitdrukking van den Catechismus etc. lezen wat er aan voorafgaat.

En precies zoo moeten we bij de lectuur van de uit den Catechismus (of uit het doopsformulier) in dit nieuwe formulier aangehaalde uitdrukking lezen wat er aan voorafgaat.

Wat den Catechismus betreft: aan de in geding zijnde woorden gaat vooraf, dat de sacramenten, dus ook de doop, de BELOFTE des Evangelies des te beter te verstaan geven en verzegelen. Zoals in het doopsformulier erop volgt, dat de doop Gods VERBOND verzegelt.

Hier wordt dus duidelijk gezegd, dat de doop de belofte beteekent en verzegelt, en niet de belofte zaak, als ware die reeds aanwezig of als aanwezig ondersteld.

Dat ligt duidelijk in het redebeleid opgesloten. En uit Ursinus' eigen parafrase op den Catechismus kan men de bewijzen te over vinden, dat hij het méént: de belofte wordt verzegeld.

Maar hoe bedoelt het nu dit nieuwe formulier van eenigheid?

We wilden dat juist gaan uiteenzetten, toen prof. Veenhof ons een „Open Brief” zond, waarin die vraag beantwoord wordt. We hebben zelf eenige weken ge-

leden een brief van dr F. W. Grosheide hier afgedrukt, die op dit punt geen twijfel overlaat (sacramenten, die den naam verdienen, die dus echte sacramenten zijn, verzegelen volgens de Synode inwendige, aanwezige genade, en wie dat niet leert (cand. Schilder) wijkt volgens de Synode af van de belijdenis: aldus dr Grosheide).

Naast dien brief van dr Grosheide verdient ook bestudeering, wat prof. Veenhof ter illustratie bijbrengt. We geven dus hem in het raam van dit hoofdartikel verder het woord.

EEN OFEN BRIEF.

Gedurende eenigen tijd voerden Ds Van Herksen van Ermelo en ondergeteekende een open-brief-wisseling. Deze werd door Ds Van Herksen vorige week afgebroken. Ik had evenwel nog een paar dingen op mijn hart voor hem. Die schreef ik in den volgende brief, waarvoor ik in „De Reformatie” een plaats vroeg en kreeg.

Hooggeachte Ds van Herksen,

Het was mijn bedoeling onze correspondentie met den laatst door U in Uw kerkblad opgenomen brief te beëindigen. Ik moet evenwel noodgedwongen op mijn voornemen terugkomen. Ik moet nog eenmaal mijn pen tegen U opnemen. Want ik besef het na de lezing van Uw antwoord heel scherp: als ik na Uw laatste woord zou zwijgen, zou ik ontrouw worden aan mijn ambtelijke roeping jegens Christus, Zijn kerk en U. ⁽¹⁾

Wat toch is het geval?

Ik zal het U zonder onwegen vertellen. U neemt in Uw laatste brief de schandelijke dubbelzinnigheid en de weerzinwekkende onwaarsachtigheid van Uw synodes feitelijk en zakelijk — over Uw hart oordeel ik niet — zóó in bescherming en maskert U dus op een zoodanige wijze aan de fatale uitwerking daarvan dienstbaar, dat ik nog éénmaal met U spreken moet.

Ik ben me ten volle bewust, dat ik dit zeggend een scherp oordeel uitspreek over Uw synodes. Maar ik doe dat toch rustig, wetend dat ik dat als dienaar van Jezus Christus doen moet.

Natuurlijk mag ik het bij deze bewering niet laten. Ik moet waar maken wat ik zeg. — Ik zal dat dan ook doen.

Wanneer ik zeg, dat U de ontstellende zonde van Uw synodes in bescherming neemt, dan bedoel ik in de eerste plaats wat U schrift naar aanleiding van mijn citeeren van het Praeadvies. U zegt dan tegen mij: „U schuift onze kerken beschouwingen in de schoenen die ze zeker nu niet accepteren”; en: „Uw samenlezing van de zakelijke inhoud van 1905 en de weergave daarvan door citaten uit het Prae-advies e.d. (is) niet meer actueel, up to date en, zacht gezegd, minder juist”.

Dit deze woorden blijkt onmiskenbaar, dat ook U van oordeel is en thans ook dat oordeel algemeen bekend maakt dat de Synode van 1946 inderdaad wijziging heeft aangebracht in de dogmatische situatie. En dat wel ten aanzien van het hoofdpunt in het geding n.l. de verzegende kracht, het wezen van de sacramenten. Ik mag Uw woorden niet anders verstaan! Wat ik schreef was „niet meer actueel” — het zou dat vroeger dus wel zijn geweest!

Juist deze voorstelling van zaken is zoo door en door onwaarsachtig en misleidend!

Ik zal dit uit de stukken bewijzen.

⁽¹⁾ Op Uw vraag: wat drong de Synode van 1942 er toe „1905” te handhaven ga ik niet in. Vooreerst: ze handhaafde „1905” niet, maar verdraaide het. En bovendien: het is van weinig belang waarom een leerspraak werd uitgevaardigd. De eenig belangrijke vraag is: wat zegt ze, wat legt ze bindend op? Wilt U weten hoe ik over de oorzaken van die z.g. handhaving denk, leest U dan „Rondom „1905”, Hoofdstuk V, § 1 en 2.

⁽²⁾ Een Zwitsers tijdschrift — Reformierte Schweiz, Sept. 1946 — schreef zeer raak: Die Synode der alten Kirche erschrickt, als sie die Folgen sah. Die Synode von Utrecht (Februär 1946) suchte wieder Verbindung mit den Abgetrennten. Sie hat die Erklärung von 1942 durch eine mildere, aber wesentlich gleiche ersetzt! Moet het buitenland ons leeren wat in onze eigen kerken geschiedt?

UIT DE SCHRIFT

DE SPOT DES HEEREN.

Toen kwamen twee beren uit het woud en verscheurden van hen twee en veertig kinderen. 2 Kon. 2:24 b.

Toen de ouders van Bethel bij de gescheurde lijken van hun kinderen stonden, wisten zij goed, dat hun maar niet een „ongeluk” had getroffen, maar dat de wraak des HEEREN hen had gedood. De jongens, die ontvlucht waren, hebben kunnen meedeelen, dat de beren waren gekomen, nadat de profeet Gods hen in den naam Gods had gevloekt. Hier is dus duidelijk de wraak des HEEREN in Israël. Hij roeit uit Zijn verbondsgemeenschap, d.i. uit Zijn Kerk uit, die als ont-aarde kinderen Hem hoonen. Niet steeds volgt de straf direct op de zonde, zooals hier. Dat hangt echter samen met de openbaring Gods. Op dit criterium oogenblik ging het om de vraag, of het werk der Reformatie, dat de HEERE in Elia was begonnen, zou worden voortgezet in Eliza, of dat Israël in zijn geheel zou wegzinken in het heidendom. Dit strafgericht is dus tevens bewijs, dat de HEERE Zijn volk nog niet wil verlaten. Hij wil ook in Israël nog nuiverend werken. Daarom zal niemand Hem mogen beschuldigen bij het overdenken van dit oordeel over de spottende jongens: de openbaring van Zijn gerechtigheid doodt de spotters, opdat Zijn Kerk nog worde gezuiverd. Deze straf nu is ook voorbeeldig. Zeker, ze draagt een Oud-Testamenteisch karakter, maar beeldt duidelijk af de uitsluiting uit de gemeenschap van Gods volk. En dat doet de Nieuw-Testamenteische Kerk in tucht en afsnijding der goddeloozen. Dat is veel ernstiger, dan lichamelijk doodten. En straks bij het eindgericht komt de volledige zuivering van de Kerk en eeuwige uitbanning van allen, die Hem verworpen hebben. Wie den Heere bespot, zal door Hem tot een eeuwigen spot gesteld worden.

Dr M. B. VAN 't VEER +.

In Juni 1944 besloot de Synode naar aanleiding van het geval-Schilder met op twee na algemeene stemmen — ik was er zelf bij — dat wie niet leert dat de sacramenten aanwezig geloof verzegelen, in strijd komt met de belijdenis. Leest U het maar na in art. 429 van de Acta.

U weet, dat toen een storm opstak. Niets heeft de oogen voor de ellendige synodale doopsleer zoo wagen-wijd opengescheurd als dit besluit. Een hagelbui van bezwaarschriften kwam bij de synodes daarover binnen.

Wat deed toen de synode? Ze had de gemoederen makkelijk kunnen geruststellen. Met een simpel zinnetje. Van dezen inhoud b.v.: „Nee, broeders, dat eischen we niet! Wij vragen niet, dat U zult leeren, dat de sacramenten aanwezig geloof verzegelen!”

Deed de synode van 1946 dat? Geen sprake van. Ze sprak alleen het, van politiek drupende, woord, dat ze het betreunde, dat haar voorganger van Utrecht er niet voldoende tegen gewaakt had, dat in één der rapporten de onjuiste voorstelling was ingeslopen, als zou de wering van Cand. Schilder uit het ambt „mede berust hebben op den grond, dat hij niet wilde aannemen, dat door het Sacrament aanwezig geloof wordt verzegeld”.

Voelt U niet het onwaarsachtige? Formeel is dat juist. In het vonnis, dat Cand. Schilder thuis kreeg, werd alleen gesproken van zijn niet kunnen aanvaarden van de leeruitspraken. En ieder die niet scherp leest, krijgt de indruk dat de zaak nu gezond is! Maar het is niet waar! Het synodale besluit, dat wie weigert te gelooven, dat de sacramenten aanwezig geloof verzegelen, in strijd komt met de belijdenis staat nog volkomen onaangetaast in de Acta. En het wordt in de

vervangingsformule dan ook rondweg geleerd. De doop, zoo lezen we, verzegelt de afwassing der zonden door het bloed en den Geest van Christus. Let wel, er staat niet: verzegelt de belofte van de afwassing der zonden, neen, die afwassing, die feitelijke afwassing zelf.

Ik noem nog wat anders.

Toen de ellendige vervangingsformule, die de heele zaak in den mist joeg, uitgevaardigd was, wendde zich een aantal Friesche predikanten tot de synode. Ze zeiden tegen de synode van Zwolle dat ze die beroemde vervangingsformule heelemaal niet duidelijk en heelemaal niet eenvoudig vonden, zooals de Synode van Utrecht over haar creatuur had gepoet.

Ze stelden dan ook vier vragen aan de Deputaten met wie ze over deze zaak moesten samenspreken.

Ik zal ze eens opschrijven, dan kunt U zien hoe mooi ze waren en hoe ze het doel in de roos raakten.

Ze vroegen dan:

A. Synode, mogen we dat zinnetje over het beschouwen en behandelen der kinderen als zulken die deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest ook zoo opvatten, dat het alleen maar een bevestigingsnorm aanduidt en dat we dus bij den doop van de kinderen niets meer behoeven te veronderstellen, geen geloof, geen wedergeboorte, geen inwendige genade? Synode, is de leer van de veronderstelde wedergeboorte dus werkelijk heelemaal weg?

B. Synode, mogen we de woorden „in Christus geheiligd“ ook zoo lezen als de bezwaarden dat doen in hun bekende „Verklaring van gevoelen“, dus als aanduiding van alle gedoopte kinderen omvattende verbondsgemeenschap, of moeten we ze lezen, zooals het Prae-advies — wel verdraaid, daar heb je dat ding toch nog weer — dat doet, n.l. als aanduiding van een „inwendige heiligheid“, welke alleen aan wedergeborenen toekomt?

C. Synode, als er in de vervangingsformule staat, dat de kinderen der geloovigen zoowel als de volwassenden in het verbond Gods en in zijn gemeente begrepen zijn, mogen we dan voor: de kinderen, ook lezen: alle kinderen?

D. Synode, mogen we de uitspraak, dat de kinderen der geloovigen deel hebben aan de belofte ook zoo lezen, dat alle kinderen der geloovigen deel hebben aan de volle verbondsbepaling, en dat die ook aan alle genoemde kinderen bij hun doop wordt verzegeld?

U ziet — het zijn prachtige vragen — ze raken precies de kwestie die tusschen U en mij in geding was.

En hoe ging het nu met die vragen?

U is natuurlijk bijzonder nieuwsgierig!

Nu, eerst ging het erg voorspoedig. De deputaten antwoordden op deze vragen in een samenspreking, dat de Synode zich over deze vragen niet had uitgesproken en dat er dus ten aanzien van de in de vragen genoemde kwesties vrijheid van profetie bestond.

Ja, dat was prachtig!

Maar deputaten zijn slechts deputaten. Hun woord zou pas waarde krijgen als de Synode het overnam!

Wat kreeg de Synode nu een pracht kans! Met een fors gebaar kon ze alle onzekerheid wegvagen. En ze wist hoeveel duizenden schapen van Christus' kudde daarom bidden en daarvoor worstelden. Bovendien: is het niet de roeping en de glorie van Christus' kerk dat ze duidelijk spreekt, alle misverstand, dubbelzinnigheid haat als de pest en steeds het uiterste doet om ze te vernietigen?

Ja, de Synode kreeg een pracht-kans!

Maar wat deed ze?

Ze had den moed „overwegende, dat beantwoording van allerlei vragen om nadere verklaring van de vervangingsformule niet op haar weg ligt, mede omdat zulk een beantwoording haar van het doel, dat de buitengewone Synode van 1946 zich gesteld had, n.l. om te geven een eenvoudige uitspraak des geloofs, te ver zou verwijderen“, uit te spreken, „dat beantwoording der gestelde vragen om bovengenoemde reden niet gewenscht is“.

Als men dit leest weet men niet, wat men doen moet: in tranen uitbarsten of stampvoeten van woede en verontwaardiging. Ik noem dit voor Gods aangezicht: schandelijk, onkerkelijk, wereldsch gedraai en geknoel, politiek, camouflage.

Om die vragen ging het juist in heel de dogmatische worsteling! Daarop moest de kerk antwoord geven, ontkenkend, bevestigend, dat deed er in eerste instantie niet toe. Zij moest antwoorden. Ze moest spreken, als ze tenminste kerk was. Maar ze deed het niet. Toen verloorde ze Christus. En de Synode werd daarin toen een college van kwade herders, dat zich vergreep aan de schapen van den goeden Herder.

Met vlijmende, vernietigende scherpheid, schrijven de (heelemaal niet vrijgemaakte) Friesche predikanten over de afschuwelijke vervangingsformule en het geknoel ermee van de altijd biddende, zich van de leiding des Geestes al te bewuste, met goddelijk gezag bekleede Synodes:

„De nieuwe verklaring heeft twee aangezichten. Naar de zijde van de bezwaarden richt zij zich met de noodiging, haar toch te aanvaarden: de bestreden uitspraken zijn immers vervangen, aan bezwaren is tegemoet gekomen en er wordt immers niets in geleerd, dat onaanvaardbaar moet worden geacht, terwijl vele uitdrukkingen van bezwaarden bovendien in haar verwerkt zijn. Maar zodra op grond van de vervanging der uitspraken over herstel van geschonden recht gesproken wordt, keert zij het andere aangezicht naar voren en wijzend op de inleidende formule wordt gezegd: zakelijk is alles gehandhaafd, concrete schuld der vorige Synode is niet aanwezig, hetzelfde wordt immers geacht, dat ook vroeger gevraagd werd“.

Is scherpere oordeel mogelijk?

De kerk van Jezus Christus heeft zich getooid met een Janus-kop!

De bloed-eigen kinderen zeggen dat van hun moeder! Paulus sprak ervan, dat we als kerken moeten leven in puurheid, d.w.z.: zonder slag om den arm en stiekeme neven-bedoelingen — en in waarheid, d.w.z.: zonder mooidoenerij en valschen schijn. Maar de Synode der

„Gereformeerde Kerken“, de Kerken van Calvin, de Cock en Kuyper zijn verstandiger, ik bedoel: leeper dan Paulus: ze „kennen hun pappenheimers“. Ze doen het maar liever met wat handigheid. Men moet geen risico's loopen als het niet beslist moet! Zoo lang je denkt, dat je een beweging den kop kunt indrukken, tast je natuurlijk stevig toe en deelt harde klappen uit. Maar als je de zaak boven het hoofd groeit, ga je overstag. Je moet je tijd verstaan. Het „Gebod der Stunde“ weet U! Maar zorg ondertusschen dat je de Synode geen woord zwart op wit laat zetten, dat de eenmaal vastgestelde leeruitspraken wezenlijk zou kunnen aantasten. Voor een handig mensch zijn er altijd wel mooie formules te vinden, die de dingen wat soepel, en omsluisd zeggen. En de menschen zijn als ze tegen hun taale, onwillig vleesch in, in de kerkelijke misère moeten vechten, soms wonder gauw gerustgesteld en uitgerangd. Doch nog eens: zorg, dat als in later jaren weer een conflict uitbreekt, de officiële kerkelijke papieren geen zweem van twijfel overlaten omtrent datgene wat „onze“ Synodes bedoelden. Daarom nooit zeggen, dat het Prae-advies wordt „teruggenomen“, nooit positief zeggen, dat je wel mag leeren dat de sacramenten geen aanwezige inwendige genade verzegelen: nooit verklaren dat de „Verklaring van Gevoelen“ der bezwaarden in de kerk toelaatbaar is. Als latere geslachten onze kerkelijke papieren nalezen, zullen ze volkomen terecht moeten kunnen zeggen: Zie toch eens: hoe geweldig sterk ook van alle kanten en bij de verschillende opeenvolgende Synodes werd aangehouden om, van de synodale opvattingen afwijkende gevoelens op den preekstoel te duiden — nooit hebben die Synodes dat met duidelijke woorden goedgevonden. Is dat, gegeven de toen zoo ernstige en gevaarlijke situatie — er was toen een scheuring ontstaan n.b. — niet het sterkste bewijs, dat de toenmalige Synodes dat per sé niet wilden en alles opzettelijk onveranderd hebben gehandhaafd?

Ja, ja de Synodes zijn slim. Ze zien ver vooruit! Want wie zijn volk „lief heeft“, bouwt aan zijn toekomst. Neen, Synodes gaan vast niet in een mandje melken. Kun je niet begrijpen! Het is niet zoo belangrijk, na te gaan wat ze niet zeiden in een bepaalde situatie, als wat ze wel uitspraken.

En met dit alles voor oogen vraag ik U voor Gods aangezicht: durft U, Ds van Herksen, beweren, dat er ten aanzien van de hoofdzaak, de verzegelde kracht der sacramenten, iets veranderd is in 1946; dat de werkelijke zakelijke inhoud van 1905-'42, zooals deze in het grondthema van het ellendige Prae-advies werd vertolkt, in enig opzicht werd gewijzigd? En durft U volhouden, dat er ten aanzien van de in de door de Friesche predikanten vier gestelde vragen genoemde opvattingen eenige meerdere „ruimte“ gekomen is?

Wie op deze vragen bevestigend antwoordt, heet, bewust of onbewust.

En nu moet ik nog een ding met U bespreken.

U wilt niet graag over de schorsingen spreken. Ik kan dat volkomen begrijpen. Ze zijn een gruwel in Gods oog. Neen, ik zeg dat niet, omdat ze mij persoonlijk „als een vuur“ zouden „schroelen“. God heeft dit „persoonlijke“ genadig van mij afgenomen. Als ik ze een gruwel noem, dan doe ik dat omdat Jezus Christus en Zijn bruidkerk er verschrikkelijk door zijn aangeast, gewond en beleedigd.

Dat ik er nu toch over spreken wil, vindt hierin zijn oorzaak, dat U tot tweemaal met een zekere felheid zegt, dat ze niet zijn uitsluiting uit het Koninkrijk Gods! Waarom zegt U dat zoo vaak en zoo nadrukkelijk? Is U er toch niet heelemaal rustig op? Ik hoop het van harte.

Maar wilt U nog een oogenblik naar mij luisteren? Of liever: wilt U met mij voor het aangezicht van Jezus Christus gaan staan om iets samen met mij te lezen? Neen, heb geen zorg, ik zal U niet vermoelen met Kerkorde-artikelen en alle mogelijke geschriften. Ik wil U alleen vragen een paar zinnestjes met mij te lezen op de zoeven aangeduide plaats.

Het zijn deze zinnestjes:

De Synode sprak uit, dat Prof. Dr S. Greijdanus zich „heeft schuldig gemaakt... aan het aanrichten van scheuring en tweedracht in de Kerken en aan herhaalde overtreding van het 5e en 9e gebod“.

En de Synode sprak uit dat Prof. Dr K. Schilder „zich heeft schuldig gemaakt aan de in art. 80 K.O. genoemde zonde van scheurmaking“. De Synode heeft „welbewust de grove zonde van openbare scheurmaking of van scheuring en openlijke verachting der kerkelijke orde bij Prof. Schilder willen constateren. De overtuiging dat hij zich aan die grove zonde schuldig maakt, heeft er haar toe geleid om hem op zoo ernstige wijze tot de orde te roepen“.

En nadat wij dit samen gelezen hebben, zou ik U willen vragen: Bestaat er ergens in de wereld een kerk die nog een klein greintje besef heeft overgehouden, van wat een kerk is, welke, dit zeggende niet van het Avondmaal afhoudt, tucht oefent, uit het Koninkrijk Gods uitsluit?

Ik zeg U: NEEN. Bestaat het, is het mogelijk, dat een kerkelijke vergadering, zeg maar de Kerkeraad van Ermelo, welke in een broeder het zoeven genoemde moest constateren en ook inderdaad constateert, onder den open hemel van Gods heiligheid, recht en genade, en die dan zou durven zeggen: We laten U toch toe aan het Avondmaal? We oefenen op U geen tucht uit?

Neen, Ds van Herksen, wanneer men van iemand naar waarheid het bovenstaande zou constateren, zou de Roomsche en Hervormde Kerk, Protestantenvond en zelfs de Loge zoo'n man uit hun midden wegdoen. En terecht!

Neen, Ds van Herksen: U mag niet knoeien. Woorden hebben tenslotte ook nog een van alle interpretatie onafhankelijke betekenis en kracht. Je kunt er niet heelemaal van maken wat je wilt. Uw Synode, Uw kerken hebben deze woorden gesproken en ze spreken ze nog! En God en de Satan nemen ze ernstig! En houden U er aan tot Uw kerk of U ze herroepen. Uw kerken hebben inderdaad de sleutelen des hemels gehanteerd om uit te sluiten. En U deed en doet

mee! We leven in de kerk nu eenmaal onder ondraaglijke spanning. Het is daar volkomen ernstig. En God haat het wegmoffelen van wat men eenmaal deed en nog meer het knoeien met eigen woorden. Een kerk kan nu eenmaal niet anders dan vloeken of zegenen. En haar zegen is even ernstig als haar vloek en omgekeerd. Verleert ze het vloeken, dan kan ze ook niet meer zegenen — en omgekeerd!

En nu kom ik aan het eind van mijn correspondentie en van mijn brief.

Ik wil U herinneren aan Uw verantwoordelijkheid Ds van Herksen.

Ziet U niet hoe weergaloos slecht en verdorven heel dat synodale gedoe is geweest? De Friesche predikanten hebben gelijk: er is daardoor een ban in Uw leger gekomen. O, ik wou dat ik beschikte over de bijtende satire van Paulus, over den donder van Sikkels, over den hartstocht van Fabius, ik zou dat kerkverderf signaleren met den heiligen haat tegen de zonde, die God in ons zien wil. Zult U nu verder met looze kalk blijven pleisteren? Zult U nog langer meedoen om de breuk van Christus' Kerk op 't lichtst te heelen? Doet U nog langer mee met dat driemaal vervloekte camouflageeren? Heb erbarming met de arme schapen. Ruk ze uit den greep van de kwade herders! Als ge niet door hun lot gewogen wordt, denk dan aan hun kinderen. Ziet ge niet dat Gods toorn in Uw kerken voortvreet als een kanker? Spreek! Zeg nu: Om Sions wil zal ik niet zwijgen! Ook van U zal God rekenschap vragen omtrent Uw trouw in de worsteling van Christus' kerk om de ware liefde, de zuivere waarheid, het strenge recht. En wie dien strijd strijdt, blijft in de kerk, al staat hij ten slotte ook volkomen alleen.

God opene Uw oogen en geve U het geloof om te staan in dezen voor Uw kerken zoo boozen dag.

Uw
C. VEENHOF.

Tot zoover prof. Veenhof.

We sluiten ons van a tot z bij hem aan, en achten ons van verdere bewijsvoering ontslagen, als wij constateren: als Ursinus het zegt, is het gereformeerd, als de Synode het zegt, is het, gezien haar „interpretatie“ iets heel anders en — ongereformeerd.

K. S.

KERKELIJK LEVEN

ZELFSTANDIG OPTREDEN IN DE POLITIEK?

IV.

Er zijn van den brief van inzonder nog eenige gedeelten die antwoord verlangen.

Op de vraag van schrijver, of de instantie, die tot het congres initiatief nam, misschien in Roomsche richting wil dringen, waarop hij dan zelf den kommentaar geeft in de volgende vraag, of de kerk het in de politieke organen te zeggen moet hebben, antwoorden wij zeer bevestigend. Over „Rome“ zullen we maar niet spreken; want ook in dezen is de roomsche opvatting in meer „restricties“ door zichzelf omstrengd, dan de al te populaire meening van den buitenstaander doorgaans erkent. Het gaat over ons zelf. Dat „de kerk“ het niet voor het zeggen hebben wil, is m.i. duidelijk. Geen kerkeraad heeft zich bij de vrijmaking aan iets anders gebonden dan aan de drie formulieren van eenigheid.

Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat de kerk niet tot haar leden met geestelijk gezag zou kunnen spreken, als verkeerde beginselen worden gepropageerd in een of ander publiek lichaam, dat tot haar leden zich wendt met (alsdan) verleidende spraak. Of als geloovigen zich door aansluiting aan partijen, die voor principeel arbeid de door Schrift en belijdenis daarvoor gestelde beginselen als van nul en geen waarde achten (en dus de Schrift weerspreken) zelf schuldig maken aan ongehoorzaamheid. Zoo zou b.v. er voor ons in kerkelijk verband de noodzaak „kunnen komen, uit te spreken, dat onze leden geroepen zijn tot de geestelijke onderscheiding“ van wat in de Partij van den Arbeid zondig en verkeerd is. Zij zou zich dan niet inlaten met praktische politiek, maar wel degelijk met de roeping die haar zelf en haar leden opgelegd is, om de geesten te „beproeven“ (toetsen), en om in het volle menschenleven uit te gaan van de bestaande antithese, die door het Woord Gods duidelijk geleerd wordt als werkelijk, en als een realiteit, die evenmin door ons genegeerd mag worden als de schepping van hemel en aarde door God den Vader, den Almachtige.

Het was geen vervallen in roomsche ideologie, toen de synode van 1936 zich, op aandrang van de kerken zelf, uitsprak over de beginselen, die de N.S.B. en ook de C.D.U. voorstond, en de opwekking deed uitgaan over die beginselvragen het gesprek met haar leden te openen waar dit noodig was. Veel van die beginselen, en vooral veel van de dynamiek, die in de N.S.B. zoo noodlottig en schadelijk bleken, vindt men terug in de P.S.B., de B(eweging) van het P(ersonalistisch) S(ocialisme), en dus ook in de Partij van den Arbeid. En wie de kerk het recht betwist, zulke bewegingen te toetsen aan de confessie, en uit zoodanige toetsing voorzichtige, maar eerlijke consequenties te trekken, die heeft haar meteen onmondig verklaard. Men vergeet dan vooral niet, dat in de onderhavige situatie niet eens „de kerk“ aan het woord is, doch leden van kerken, welke leden zich willen bezinnen over de consequenties, die de huidige situatie op kerkelijk

gedetijk
activite
verbaan
probleem
ontzeg
zinnen
malthu
dat is n
hetzij
zich te
Zoo is l
te „drij
den ove
zoo r
een ve
toonaa
leden e
van chr
Want
terrein
beoogd
eens te
woorden
hoe hie
maar i
ons eers
wel ant
ten, die
voor zij
dan nooi
klacht
fundame
We kn
hij de v
smartelij
leiding“
ben vast
consequ
staan te
wrevelig
crastische
steevast
aanzien
uitgewor
kregen, d
het erns
lijn dit
gehandha
zulk een
heid klo
en wille
zijn imm
En wa
persoon
over den
de zijne
beweging
is tenslot
Christus'
menschen
op de be
in Friesl
sing aan
den wekk
art. 79 e
kwam hie
Hij bukt
op 't geve
Hiermee
gemeensc
er aan ge
elkaar v
Christi
tieke part
te vinden
punt. E
politiek
de kerk
Dijk's fe
nu er o
wel om d
wij ze on
noemen.
laten drui
Want,
congress
vóór alle
boven op
redeneer
ter alles
de kerk!
de kerk!
mag er o
met dict
schaden o
de stuk
de theolog
onder leid
der geslag
eerst verz
der synod
die later w
tegenover
zoo en zo
later 't ins
gesteld aa